

קהילת עברית אמית

מבחן תמונת מצב

כל מה שרציתם לדעת ולא העזתם לשאול

[המידע בקובץ זה לקוח מתוך אתר ראמ"ה](#)

במה שונה מבחן מיצ"ב
ממבחן 'תמונת מצב'
(אסיף)?

בעבר תחום מיומנויות
שפתיות היה בעיקר
במקצוע שפת אם, כיום יש
הבנה שהמיומנויות הן
תשתית לכל תחומי הדעת
ויש צורך לתת גם למורים
מתחומי דעת נוספים כלים
להעריך מיומנויות
אורייניות.

מה הרווח שלנו מהמבחן?

1. יצירת שפה משותפת בין מורים מתחומי דעת שונים בכל הנוגע לעיסוק במיומנויות אורייניות. (שלהב"ת)

2. קהילת מורים חוקרת, יוצרת ומפתחת מתחומי דעת שונים.

3. התארגנות בחט"ב לקראת רפורמת המח"ר.

4. עמידה בדרישות סף ובסטנדרט ארצי ובנ"ל.

5. קבלת מיפוי חיצוני ומקצועי שיסייע בבניית תכנית המשך.

**כיצד יתבצע שיתוף
הפעולה בין תחומי הדעת?**

**מורים מתחומי הדעת השונים ילמדו
יחד את מפרט המיומנויות לקראת
המבחן. (כדאי להקצות לכך זמן
וסדירות קבועה).**

**קבלת אחריות משותפת של המורים
מכל התחומי הדעת להטמעת
המיומנויות האורייניות.**

**יש כאן הזדמנות ללמידה שיתופית של
צוותים מתחומים שונים בבית הספר,
ותרומה משמעותית לשיפור תהליכי
למידה, הוראה והערכה של אוריינות.**

**איזה תחומי דעת יהיו
במבחן?**

**כל מקצועות רבי-המלל:
היסטוריה, גאוגרפיה,
ספרות, מדעים, אזרחות.**

**בכל מבחן ייבחרו שניים –
שלושה תחומי דעת
באופן רנדומלי.**

**במיפוי החיצוני יתקבלו
מיפויים לפי השאלה
ותחום הדעת.**

מה בודק המבחן?

**המבחן יבדוק מיומנויות
אורייניות משותפות
לתחומי הדעת ומיומנויות
דיסציפלינריות. (פירוט בהמשך)**

האם המבחן בודק
ידע מתחומי הדעת?

**הטקסטים במבחן יהיו דומים
לטקסטים מספרי הלימוד,
אולם השאלות אינן מתבססות
על ידע קודם של התלמיד.**

האם יהיו שאלות מתחום
הלשון?

אין שאלות על ידע דקדוקי. השאלות
בתחום הלשון יהיו רק שאלות מטה
טקסטואליות.

אשמח לדוגמאות

ההתאמה של הבחירות הלשוניות
בטקסטים, של משלב הלשון ושל סגנון
הכתיבה לנמענים, לסוג הטקסט
ולמטרת הכתיבה.
אוצר המילים והמשמעות של ביטויים
על בסיס הטקסטים.

[דוגמאות נוספות](#)
[לשאלות מטה](#)
[טקסטואליות כאן](#)

האם תהיה משימת
כתיבה?

משימת הכתיבה מהווה
יחידה נפרדת שאינה חלק
מהמבדק החיצוני.

המשימה עשויה להתבסס
על הטקסטים שקרא
התלמיד, והיא מהווה המשך
של המבחן. הערכה לחלק
זה תיעשה ע"י צוות בית
הספר.

כמה טקסטים יהיו
במבחן? מה אורכו? משך
זמן?

שניים עד ארבעה טקסטים
מסוגות שונות ומסוגים שונים.
טקסטים נלווים – רציפים ולא
רציפים, כגון תמונה, טבלה,
גרף והערות שוליים.

משך זמן הבחינה 90 דקות.

בשנה "ל תשפ"ג יתקיים
המבחן ביום שלישי, ב' בשבט
תשפ"ג, 24 בינואר 2023.

מה הן המיומנויות האורייניות לכל תחומי הלימוד?

השוואה – הגדרת תבחינים להשוואה וזיהוי הדמיון והשוני על פי תבחינים.

מיון והכללה – יצירת קטגוריות על בסיס תכונות משותפות של פריטים וקיבוץ פריטים לקבוצות על פי הקטגוריות.

איתור מידע, פרשנות והיסק, הערכה ריפלקציה וביקורת (הפקת מידע מתרשמים).

מיזוג מידע – איתור מידע משלים או מתחרה המפוזר בכמה חלקים בטקסט או בכמה טקסטים.

טיעון – ניסוח טענה והנמקתה באופן משכנע, הבחנה בין עובדה לדעה, זיהוי עמדות בטקסט.

[פירוט למיומנויות](#)

[אורייניות](#) (חוזר

מפמר עברית

חט"ב)

[פירוט ע"פ בוגר](#)

[2030](#)

מה הן המיומנויות האורייניות הנדרשות בהיסטוריה?

חשיבה ביקורתית: עמידה על מידת אמינותם של מקורות, זיהוי של הטיות להערכה ולאומות של טענות ושל עדויות.

יחסי סיבה: מושגים כמו נימוק, גרימה ומניע – מושגים המתאימים לדיון בהתנהגות האדם וקשורים בתיווך פרשני ותודעתי של בני אדם ובתהליכי היסק ושיקול דעת.

מושג זמן: ראיית הדברים בדרך המתחשבת בנתוני הרקע של הזמן ובתנועה על ציר הזמן.

התלמידים צריכים לקבל גישה לכלים המשמשים בדיסציפלינה כדי להבין, להשוות ולפרש מקורות ראשוניים ומשניים. עליהם להעריך את הרעיונות המופיעים בטקסטים כדי לארגן את העדויות התומכות בטיעון מסוים.

[לפירוט ולהרחבה קראו בתוכנית הלימודים](#)

[בהיסטוריה, עמודים 7-8, סעיף 10](#)

[ובתוכנית היסטוריה לחמ"ד, עמוד 9](#)

מה הן המיומנויות האורייניות הנדרשות במדעים?

המיומנויות הנדרשות במדעים הן ניסוח טענה, שאילת שאלות, עיבוד נתונים והסקת מסקנות וזיהוי שלבי חקר.

אחד המאפיינים של הטקסט במדעים הוא רב-אופנויות (מולטי-מודליות), השילוב של טקסט עם מרכיב חזותי. כדי להבין את מלוא משמעותו של המושג המדעי הקורא צריך לקשר בין מידע מסוגות שונות, כלומר לעשות אינטגרציה בין המרכיב הסמנטי מילולי לבין המרכיב החזותי.

[לפירוט ולהרחבה קראו](#)
[בתוכנית הלימודים](#)
[במדע וטכנולוגיה](#)
[המופיעה במרחב](#)
[הפדגוגי](#)

מה הן המיומנויות האורייניות הנדרשות בגאוגרפיה?

קריאה וההבנה של טקסטים חזותיים.

טיעון, פיתוח חשיבה ביקורתית בהקשר של
דילמות חברתיות ומוסריות הקשורות בתחום
הדעת.

פיתוח כישורי הכללה והפשטה.
הבחנה בין ממצא מדעי לבין דעה או
התרשמות אינטואיטיבית.

השוואה ומציאת קשרים בין מושגים
ותופעות.

שאלת שאלות, העלאת השערות, ניתוח של
היצגים חזותיים והסקת מסקנות ממפות
ומנתונים.

[לפירוט ולהרחבה](#)
[קראו בתכונות](#)
[הלימודים בגאוגרפיה,](#)
[אדם וסביבה לכיתות](#)
[ז ולכיתות ח](#)

מה הן המיומנויות האורייניות הנדרשות בספרות?

יכולת זיהוי מאפיינים
לשוניים-סגנוניים-ז'אנריים בולטים בטקסט
(ריאליזם, פנטסיה, מדע בדיוני וכיו"ב).

יכולת זיהוי מבנים שונים בעלילה גם כשזו
אינה משתלשלת באופן ליניארי בהכרח.

זיהוי ערכים המופיעים במפורש או באופן
מובלע ביצירה.

[לפירוט ולהרחבה](#)
[קראו בתכונות](#)
[הלימודים בספרות](#)

רציתי לדעת האם
התלמידים העולים חייבים
לגשת למבחן?

תלמידים עולים חדשים
הנמצאים פחות משנה
בארץ אינם נבחנים,
אולם תלמידים מעל שנה
בארץ – נבחנים.

שלום, האם תלמידי
החנ"ם ניגשים למבחן?

**תלמידים הלומדים
בכיתות החינוך המיוחד
אינם ניגשים למבחן,
אולם תלמידי החנ"ם
המשולבים – נבחנים.**

תודה רבה

מבחן תמונת מצב

שימו לב שיש מגוון
שאלות בהן
התלמיד נדרש
למזג ולקשור בין
פרטי מידע. למידע
נוסף לחצו כאן.

ניתוח השאלות במבחן תמונת מצב תשפ"ב פרשנות והיסק:

מציאת רעיון מרכזי בטקסט

להסיק מה ההבדל בין שני אישים לפי הכתוב בהערת השוליים.

התלמידים נדרשים להסיק מסקנה לפי הכתוב בחלק מהטקסט.

התלמידים נדרשים להשוות בין פרטי מידע המשותפים לטקסט רציף ולטקסט שאינו רציף (מפה).

התלמידים נדרשים להבין קשר לוגי שאינו גלוי בטקסט .

התלמידים נדרשים להבין את המטרה של השימוש באמצעי לשוני בטקסט.

התלמידים נדרשים להבין את הפירוש של מילה/צירוף בהקשר.

התלמידים נדרשים להבין את המשמעות המשתמעת של משפט בטקסט.

התלמידים נדרשים להבין את המשמעות של צירוף מטפורי לפי הכתוב בטקסט.

איתור מידע:

לאתר פרטי מידע בטקסט המשותפים לשלושה אישים.

התלמידים נדרשים לאתר מידע גלוי בטקסט.

התלמידים נדרשים לאתר מידע בשני טקסטים שונים.

התלמידים נדרשים לאתר מידע בטקסט הראשי ובטקסט הנלווה לו.

התלמידים נדרשים לאתר משפט (בטקסט) התומך בעובדה שבשאלה.

הערכה , ביקורת, רפלקציה

התלמידים נדרשים להצדיק עמדה ולבסס אותה על מידע הכתוב בטקסט.

התלמידים נדרשים לקשר בין ידע עולם ובין מידע הכתוב בטקסט.

התלמידים נדרשים לקשר בין מידע מהטקסט הראשי ובין מידע מטקסט חיצוני.

התלמידים נדרשים לשער השערות בנוגע למתואר בטקסט.

התלמידים נדרשים לשער השערה לפי הכתוב בטקסטים ידע ולפי העולם שלהם.

התלמידים נדרשים לזהות אמצעים רטוריים המאפיינים כתיבה ביומן ולהביא ציטוטים מהטקסט המדגימים את

האמצעים הרטוריים שזיהו.

קהילת עברית אמית

מבחן תמונת מצב

כל מה שרציתם לדעת ולא העזתם לשאול
קהילה יקרה,

בנימה אישית, כדי להצליח באמת השתדלו להביא ערך לכל שיעור, להיות רלוונטיים ומשמעותיים עבור התלמידים, נסו ליצור חוויה של למידה ותחושת מסוגלות לתלמידים וכמובן השתדלו לאפשר למידה עצמאית בקבוצות או לבד.
נשמח לשיתופים בהצלחות ובאתגרים שלכם, כאן בשבילכם לכל שאלה נוספת,
בהערכה רבה לכל פועלכם,

מירב שראל ואוראל טוביה

